

Moldova

Vispārīgā informācija

Oficiālais nosaukums:	Moldovas Republika
Valsts iekārta:	parlamentāra republika
Galvaspilsēta:	Kišiņeva
Valsts valoda:	moldāvu

Teritorija

Platība:	33 843 km ²
Sauszemes robeža:	1390 km
Krasta līnija:	0 km
Robežvalstis:	Ukraina 940 km, Rumānija 450 km
Administratīvais iedalījums:	32 rajoni, 3 pilsētas, 2 autonomas teritoriālas vienības
Lielākās pilsētas:	Kišiņeva, Tiraspole (Piedņestra), Belci, Bendera (Piedņestra), Ribnica (Piedņestra) Kahula, Ungeni, Soroka, Orheja

Iedzīvotāji

Iedzīvotāju skaits (01.01.2015.):	3 555 159
Pieaugums (2015):	-1,03%**
Nacionālais sastāvs (2004):	moldāvi 75,8%, ukraiņi 8,4%, krievi 5,9%, gagauzi 4,4%, bulgāri 1,9%, pārējie 1,4%**
Reliģijas (2004):	pareizticīgie 93,3%, baptisti 1%, pārējie kristieši 1,2%, citi 4,5%**

Ekonomiskie rādītāji

IKP (2015):	5,6 miljardi EUR*
IKP pieaugums (2015):	-1%*
IKP uz vienu iedzīvotāju (2015):	1 801 EUR*
IKP PPP (2015):	16,1 miljardi EUR (149. vieta pasaulē)**
IKP PPP uz vienu iedzīvotāju (2015):	4 543 EUR (204. vieta pasaulē)**
Preču eksports (2015):	1,86 miljardi EUR*
Preču imports (2015):	4,8 miljardi EUR*
Eksporta partneri (2015):	Rumānija 22,7%, Krievija 12,2%, Itālija 10%, Lielbritānija 7%, Baltkrievija 6,7%, Vācija 6%**
Importa partneri (2015):	Rumānija 13,9%, Krievija 13,4%, Ukraina 9,3%, Ķīna 9,2%, Vācija 8,1%, Turcija 7,2%, Itālija 7%**
Eksporta produkti:	pārtikas produkti, tekstils, mašīnbūves izstrādājumi
Importa produkti:	mašīnas, to detaļas, ķīmiskā produkcija, minerāli un naftas produkti, tekstils
Galvenās nozares:	lauksaimniecības mašīnu ražošana, pārtikas rūpniecība, metālapstrāde, apavu ražošana, tekstilrūpniecība
Dabas resursi:	brūnogles, fosforīti, ģipšakmens, kaļķakmens, aramzeme
Ienākošās uzkrātās ĀTI (2015):	3,2 miljardi EUR***
Izejošās uzkrātās ĀTI (2015):	179,2 miljoni EUR***
Valūta (2015):	Moldovas leja (MDL); 1 EUR = 21,2705 MDL***
Fiskālais gads:	kalendārais gads
Inflācija (2015):	9,1%*
Bezdarba līmenis (2015):	6%**
Uzņēmuma ienākuma nodoklis:	12%
Papildus informācija	
Tālsarunu kods:	+373
Interneta IDL:	.md

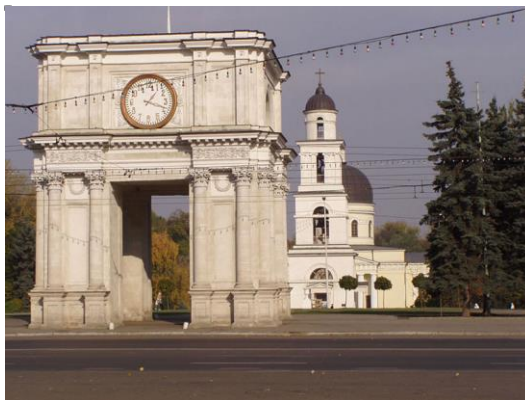
* National Bureau of Statistics of the Republic of Moldova – www.statistica.md

** The CIA World Factbook – www.cia.gov

*** National Bank of Moldova – www.bnm.md

Moldovas Republika (rumāniski: *Republica Moldova*) ir valsts Austrumeiropā. Rietumos tā robežojas ar Rumāniju, bet ziemeļos, dienvidos un austrumos ar Ukrainu. Lielāko daļu teritorijas ieskauj upes - Dņestra un Pruta. Dņestra veido mazu daļu valsts ziemeļaustrumu robežas ar Ukrainu un atdala Besarābiju no Piedņestras. Pruta tek gar Moldovas rietumu robežu ar Rumāniju.

Moldova ir parlamentāra republika. Valsts valoda ir moldāvu (identiska rumāņu valodai). Ir ANO un NVS dalībvalsts. Viens no valsts ārpolitikas mērķiem ir iestāšanās ES. Valsts teritorija vēsturiski atradās Moldāvijas grāfistes sastāvā. Daļa teritorijas - Besarābija, 1812. gadā iekļauta Krievijas impērijas sastāvā. Impērijai sabrūkot, 1918. gadā Besarābija pievienojās Rumānijai, bet 1940. gada vasarā šo teritoriju ieņēma Sarkanā armija un tika izveidota Moldāvijas Padomju Sociālistiskā Republika, kas PSRS sastāvā bija līdz 1991. gadam.

Moldovas kultūru ietekmējusi tās latīniskās saknes, kuras iesniedzas mūsu ēras otrajā gadsimtā, kad romieši kolonizēja Dāku. Pēc romiešu perioda reģionam bija ciešs sakars ar Bizantijas impēriju – slāviem un maģāriem, vēlāk osmaņiem. 19. gs. sākumā lielu iespaidu uz moldāvu kultūru un mākslu atstāja franči. No 1918. gadam līdz 1940. gadam Moldova bija rumāņu pārvaldīta teritorija ar rumāņu valodu kā sarunvalodu, baznīcas valoda bija krievu valoda. No 1812. gada – 1917. gadam moldāvi, kuri apdzīvoja Besarābiju un Piedņestru, nonāca izteiktā slāvu kultūras ietekmē. Pēc 1941. gada nodibinājās Padomju vara un notika Besarābijas pārkrievošana.

II Pasaules kara laikā daudzi moldāvi emigrēja uz Rumāniju, citi krita karā vai deportācijās. Krievu un ukraiņu skaita palielināšanos veicināja valsts industrializācija.

Moldova administratīvi iedalās 32 rajonos (*raioane*), trīs pilsētās (Belci, Kišiņeva, Bendera) un divās autonomās teritoriālās vienībās (Gagauzija un Piedņestra). Piedņestras statuss ir nenoteikts, kaut gan tā ir starptautiski atzīta un *de jure* ir Moldovas daļa, tomēr *de facto* Piedņestru pārvalda starptautiski neatzīta Moldovas separātiskās Piedņestras Republikas valdība. Piedņestras Republika izveidojās 1991. gadā. Kopš 2012. gada 23. marta Moldovas prezidents ir Nikolaje Timofti, kopš 2016. gada 20. janvāra premjerministrs - Pāvels Filips.

Moldova ir otra mazākā no bijušajām Padomju Republikām, taču viena no visblīvāk apdzīvotām. Iedzīvotāju skaits Moldovā ir 3,6 miljoni. 58% iedzīvotāju dzīvo laukos.

Moldovā ir tikai dažas pilsētas. Lielākā ir galvaspilsēta un rūpniecības centrs – Kišiņeva ar iedzīvotāju skaitu 665 tūkstoši. Dibināta 1420. gadā un atrodas Bikas upes krastā. Otra lielākā pilsēta Moldovā ir Tiraspole. Tā ir Piedņestras galvaspilsēta un reģiona administrācijas, transporta un rūpniecības centrs. Lielākā daļa Tiraspoles iedzīvotāju ir krievi (41%) un ukraiņi (32%). Kara, deportāciju un emigrācijas rezultātā moldāvu skaits šajā pilsētā sarucis līdz 13%.

90% moldāvu ir pareizticīgi. Valsts baznīcas statusu cenšas iegūt gan Moldāvijas Pareizticīgo baznīca, kas ir autonoma un pakļauta Krievijas Pareizticīgo baznīcai, gan Besarābijas Pareizticīgo baznīca, kas ir autonoma un pakļauta Rumānijas Pareizticīgo baznīcai.

Moldova ir samērā līdzena ar nelieliem pauguriem, augstākais no tiem - Balanesti (429m). Moldovas ziemeļrietumi atrodas Karpatu kalnu pakājē. Melnās jūras ietekmē klimats ir maigs ar garām un siltām vasarām (vidējā gaisa temperatūra +20°C) un relatīvi maigām un sausām ziemām (vidējā gaisa temperatūra janvārī -4°C). Nokrišņu daudzums gadā svārstās no 600 mm ziemeļos līdz 400 mm dienvidos.

